

Teatrul Maghiar de Stat din Cluj-Napoca în R. P. Ungară

De curind, Teatrul Maghiar de Stat din Cluj-Napoca a făcut un turneu în R. P. Ungară, prezentând, în orașele Budapesta și Seghedin, șapte spectacole cu piesele A cincea lebadă de Paul Everac, Titanic vals de Tudor Mușatescu și tripticul Floriile unui geambaș, O stea pe rug, Cain și Abel de Sütő András.

Turneul s-a bucurat de un mare succes, reflectat și în numeroase articole publicate în presa din R. P. Ungară. În acest sens, spicium câteva ecouri.

■ „Teatrul Maghiar de Stat din Cluj-Napoca a prezentat câteva dintre tendințele caracteristice dramaturgiei și artei teatrale a secolului al XX-lea... Am putut vedea cu acest prilej piese moralizatoare (...) drame de dezbateri cu tonalitate tragică și, în cele din urmă (...) o satiră jucată spumos și modern. Teatrul clujean este bogat în mijloace și talente și foarte disciplinat în stilul său de lucru și de joc. (Élet és irodalom“, 9 februarie).

■ Despre A cincea lebadă de Paul Everac : „...E o poveste tristă... omul care asudă în fața noastră și suferă vizibil din pricina zilelor cenușii, meschine, trăite astfel, pentru că a renunțat de bunăvoie la o existență mai plină și încearcă acum, în disperare, să iasă din rolul pe care și l-a asumat, nu se află, de fapt, înaintea unei «comisii de judecată» create de societate, ci în fața conștiinței proprii. (...) În regia lui Horváth Béla, sensibilă, o lebadă-balerină plutește uneori prin scenă; alteori, masa «comisiei de judecată» avansează ameninșătoare. Directorul oscilează astfel între planul realității și cel al conștiinței, pînă cînd se vor goli atît sufletul său cît și scena, iar el va rămîne pironit locului, cu capul plecat în fața mesei lungi și simbolice, la

care nu mai stă nimeni“ (...) („Népszabadság“, 10 februarie).

■ „Colectivul a interpretat trei drame de Sütő András — Floriile unui geambaș, O stea pe rug și Cain și Abel. Cele trei opuri adunate într-un triptic au fost reprezentate în mai multe variante pe scenele din Ungaria. Dar, pentru prima dată le-am putut urmări acum într-o înlănțuire logică: în acest mod, spectacolele Sütő ale colectivului clujean devin reprezentative nu numai pentru autor, ci și pentru opera regizorală a lui Harag György. (...) Ne vom întîlni, în cele trei drame, cu treptele și nuanțele ambiguității filozofilor moderne. În Floriile unui geambaș ... mai putem descoperi un soi de tragedie optimistă. (...) Drumul revoluției este împede și rectiliniu, crimele brutale încarcă conștiința puterilor reacționare, feudale. Formula devine ... în O stea pe rug, mai complicată. Aici se opun oameni care au împărțit odinoră a ceea ce idealuri. Jean Calvin ... reprezentă cu cruzime punctul de vedere potrivit căruia ordinea precede întru toate instinctele naturale ale vieții, precum și setea de libertate a spiritului. În a treia piesă, Cain și Abel, disputa atinge un nou stadiu... Personajele nu se mai înfruntă în preajma puterii și a legii. (...) Potrivit concepției lui Harag, Cain se angajează în dispută cu Dumnezeu, adică cu Nimicul, și e nevoit să-și omoare frațele, exponentul blindeții coborîte pînă la stadiul de ticăloșie, reprezentantul respectului legii... Artiștii clujești exprimă toate acestea cu rece obiectivitate (...)

Am văzut spectacolele lor jucate în decoruri austere, dar maiestuoase; mai ales pentru Floriile... (autor: Mircea Matecboji). Actorii care au dat viață personajelor au oferit o realizare excepțională... interpretările au fost caracterizate și de o tensiune spirituală de înalt nivel, de care actorii noștri cam duc lipsă. („Élet és irodalom“, 9 februarie).

■ Despre Titanic vals de Tudor Mușatescu : „În regia lui Manea, jocul este violent caricat, intențiile sînt net satirice, comedia apare ca deosebit de amuzantă; e bine că Titanic vals a fost montat astfel... Tratată în acest registru, comedia devine puternică, vie, un spectacol deosebit de animat (...) nu departe de explozia de idei a happening-ului“. (...) („Magyar Nemzet“, 9 februarie).

■ „Regia lui Aureliu Manea, frapantă prin îndrăzneala intențiilor, a fost concretizată prin actori — în primul rînd Bereczky Julia, Vitályos Ildikó, Váli Zita și Péterffy Gyula — cu o măiestră aplicație pentru satiră“. („Élet és irodalom“, 9 februarie).

T. S.